

FörsvarsdepartementetMyndigheten för civilt försvar
651 81 Karlstad

Uppdrag till Myndigheten för civilt försvar att från ett krisberedskapsperspektiv utvärdera hanteringen av väderrelaterade samhällsstörningar

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för civilt försvar (MCF) i uppdrag att från ett krisberedskapsperspektiv utvärdera om den offentliga förvaltningens samlade hantering av de samhällsstörningar som uppstod i samband med skyfallen i Västernorrland i september 2025 samt efter stormen Johannes och ovädret Anna som båda drabbade framför allt Dalarna, Gävleborg och Västernorrlands län runt årsskiftet 2025/2026 fått önskad effekt. Uppdraget ska ta sin utgångspunkt i respektive aktörs befintliga uppdrag och uppgifter.

I uppdraget ingår att analysera hur ansvarsprincipen har fungerat i samband med händelserna och belysa de eventuella otydligheter som kan identifieras vid händelserna vad gäller ansvar och roller. Analysen ska utgå från respektive aktörs roll och ansvarsfördelning som följer av beredskapsstrukturen för civilt försvar och krisberedskap. Utifrån analysen ska MCF dra slutsatser och vid behov ge rekommendationer som kan användas för framtida hantering av likartade händelser i syfte att minska sårbarheten i samhället och som kan vara till gagn för totalförsvarets utveckling.

MCF ska samverka med berörda aktörer, bland annat Trafikverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Affärsverket svenska kraftnät, Skogsstyrelsen, Statens energimyndighet, berörda länsstyrelser, kommunala räddningstjänster och berörda näringslivsaktörer samt beakta lärdomar från andra utvärderingar av händelserna. Uppdraget ska genomföras på ett sätt som skapar ett gemensamt lärande.

Utgifter kopplade till genomförandet av uppdraget ska hanteras inom beslutade utgiftsramar.

MCF ska senast den 15 december 2026 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet). Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

Krisberedskapen är inte dimensionerad för att hantera krig men utgör en utgångspunkt för det civila försvaret. En ökad förmåga i det civila försvaret bidrar i stor utsträckning till att stärka krisberedskapen. Samhällets krisberedskap är resultatet av många aktörers förmåga att tillsammans kunna hantera större händelser i fred. Krisberedskapen förbättras kontinuerligt genom övningar och faktisk hantering av inträffade händelser, samt genom lärande från erfarenheter av dessa.

Det försämrade säkerhetspolitiska läget präglar allt fler samhällsområden. Stater använder sig av en bred uppsättning verktyg för att nå sina säkerhetspolitiska målsättningar, vilket gör det svårare att bedöma vad som utgör ett hot. De geopolitiska motsättningarna gör det därtill svårare att hantera gränsöverskridande hot som klimatförändringar och attacker mot strategisk infrastruktur. Den ökande geopolitiska maktkampen utspelas även i Sveriges närområde.

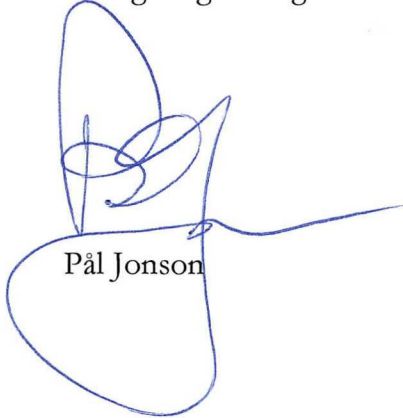
Sverige ska ha en robust beredskap i hela hotskalan. Förmågan att förebygga, motstå och hantera kriser och olyckor utgör en bottenplatta för samhällets motståndskraft, och främjar en hög försvarsvilja. Med kriget som det dimensionerande hotet och ökande behov av att hantera klimatförändringarnas effekter ställs samtidigt högre krav på alla samhällets aktörer, vilket förutsätter en kulturförändring där handlingskraft premieras. Möjligheten att förebygga och hantera fredstida kriser förbättras även av en sammanhållen totalförsvarsplanering.

Som ett led i lärandet från hantering av kriser gav regeringen i februari 2024 dåvarande MSB ett motsvarande uppdrag att utvärdera berörda förvaltningsmyndigheters, regioners och kommuners hantering av de samhällsstörningar som uppstod vid jordskredet i Stenungsund 2023, grundstötningen av färjan Marco Polo i Blekinge 2023 och den allvarliga trafiksituationen på Europaväg 22 i Skåne i januari 2024. Lärdomarna från det uppdraget har

varit viktiga inspel i regeringens övergripande arbete med att stärka krisberedskapen och det civila försvaret. MCF har även ett uppdrag att fördela statsbidrag till kommuner för förebyggande åtgärder mot naturolyckor.

Flera av de aktörer som berördes av händelserna som är föremål för analys i detta uppdrag genomför egna utredningar av hanteringen men regeringen bedömer att det är angeläget att även följa upp hanteringen från ett krisberedskapsperspektiv så att lärdomar som stärker krisberedskapen kan dras för framtiden. Regeringen ger därför MCF i uppdrag att utvärdera hanteringen av de aktuella händelserna.

På regeringens vägnar

Pål Jonson

Eva Henriks Humble

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/INS

Finansdepartementet/BA, OFA K, OFA SFÖ

Klimat- och näringslivsdepartementet/E, KL

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/SMF, TP

Affärsverket svenska kraftnät

Länsstyrelserna

Skogsstyrelsen

Statens energimyndighet

Sveriges Kommuner och Regioner

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Trafikverket